

משטרת ישראל
אגף המבצעים

-בלמ"ס-

נוהל זה הינו נוסח חלקי שהותר לעיון על פי חוק חופש המידע

מספר: 220.70.34	תת-פרק: מתנדבים	פרק: שיטור וקהילה

נוהלי אג"ם

שם: הפעלת מתנדבי אח"י (איסוף חללים ייעודי) במשא"ז
--

תאריך פרסום: 12/09/2024
תאריך תחילה: 12/09/2024
תאריך ביטול:
נוסח: 6

נוהל זה הינו נוסח חלקי שהותר לעיון על פי חוק חופש המידע

מספר: 220.70.34	תת-פרק: מתנדבים	פרק: שיטור וקהילה

נהלי אג"מ

שם: הפעלת מתנדבי אח"י (איסוף חללים ייעודי) במשא"ז
--

תאריך פרסום: 12/09/2024
תאריך תחילה: 12/09/2024
תאריך ביטול:
נוסח: 6

1. כללי

א. משטרת ישראל נדרשת לטפל באירועים הכוללים את הצורך בטיפול בגופת אדם או חלקי גוף או רקמות המצויים בזירה לצורכי חקירה וזיהוי. מתנדבי יחידת אח"י – איסוף חללים ייעודי (להלן: "היחידה") יסייעו למשטרה לבצע משימות הכוללות איתור ואיסוף גופות וחלקי גופות וראיות או ממצאים שעלולים לשמש כראיה, תוך שמירה על כבוד המת, באירועים המפורטים בנוהל שלהלן.

ב. **מהות הנוהל** – נוהל זה מגדיר את תפקידי היחידה, שלבי בניין הכוח, תהליך מיון המתנדבים, הכשרתם, כפיפות מקצועית ופיקודית ואופן הפעלה.

ג. **עקרונות מנחים**

1) מתנדבי היחידה יופעלו מכוח פריט 11 לתוספת הראשונה לתקנות המשטרה (המשמר האזרחי), תשנ"ז-1996 – "סיוע בזיהוי חללים" למשטרת ישראל. למתנדבים אלו אין סמכויות של שוטר.

2) המשטרה לא תישא באחריות כלשהי לפעילות של מתנדבים המתבצעת שלא במסגרת ההתנדבותית של המשמר האזרחי.

3) מתנדבי היחידה יסייעו בזיהוי חללים ובכלל זאת באיתור ואיסוף גופות וחלקי גופות.

ד. **אחריות מקצועית לנוהל** – מדור מתנדבים/מחלקת מתנדבים.

2. **מטרות הנוהל**

א. להסדיר את תהליך הגיוס, המיון, ההכשרה, ההסמכה, והפעלה וכן את דרכי הפעולה והתנהלות של מתנדבי היחידה.

ב. לקבוע את תקני היחידה, ולהסדיר את תחומי האחריות והכפיפות המבצעית, המקצועית וההלכתית.

ג. לקבוע את התנהלות המתנדבים בטיפול באירוע מבחינה הלכתית ע"י רב משטרת ישראל.

3. **הגדרות**

א. **מתנדב היחידה** – מתנדב שעמד בתנאי הגיוס, ההכשרה וההסמכה כמוגדר בנוהל זה.

ב. **מפקד אירוע** – ק. אח"ס/ק. את"ן/ק' זיהוי/ק' תורן.

ג. **מפקד יחידה** – מתנדב יחידה מחוזית, במעמד סק"ם בדרגת רפ"ק מיוחד, שמונה לשמש לפקד על מתנדבי היחידה ברמה מחוזית, לסייע בניהול והפעלת צוותי היחידה מול גורמי המחוז/מרחב הרלבנטיים.

ד. **סגן מפקד יחידה** – מתנדב היחידה במעמד סק"ם – בדרגת פקד מיוחד – שמונה לשמש בתפקיד סגן מפקד היחידה המחוזית. ישמש כמפקד בהעדרו של מפקד היחידה יסייע בניהול והפעלת צוות היחידה מול גורמי המחוז/מרחב הרלבנטיים.

ה. **רכז יחידה מחוזית** – שוטר קבע אשר הוטלה עליו המשימה ע"י ראש ענף מתנדבים מחוזי (רכז מתנדבים, מב"ס, ק' מתנדבים) הממונה לטפל ביחידת המתנדבים מבחינה ניהול היחידה, הטיפול בפרט ופיקוח ובקרה.

ו. **שמירה על כבוד המת** – רצף פעולות הנדרשות למען שמירה על כבודו של המת (כמפורט בהנחיות רבנות מ"י לנוהל הפעלת מתנדבי אח"י **בנספח א'** בנוהל).

4. **הגדרת מבנה ארגוני וכפיפות**

א. **מבנה ארגוני**

1) מתנדבי היחידה יפעלו ברמה מחוזית ובפריסה ארצית.

2) ניתן להכפיף את ניהול היחידות תחת ק' המתנדבים במרחבים בהתאם לצורך, בפיקוח ענף מתנדבים מחוז.

3) לכל יחידה מחוזית ימונה מפקד יחידה וסגן מפקד יחידה – מתנדבים במעמד סק"ם, שיהיו אנשי קשר לסיוע בניהול והפעלת היחידה שיהיו כפופים לרע"ן מתנדבים מחוז/ק' מתנדבים מרחבי.

4) בהתייעצות עם מפקדי היחידות המחוזיות יוכלו רע"ני המתנדבים, למנות מפקדי יחידה מרחבית במעמד סק"ם ובדרגת פקד מיוחד, וכן סגן מפקד מרחב במעמד סק"ם ובדרגת נגד מיוחד.

5) עץ מבנה יחידת משא"ז אח"י ודרגות לבעלי תפקידים מצורף בנספח ב' בנוהל.
6) מינוי המפקדים והסגנים יהיה באמצעות ועדה בראשות רמ"ח מתנדבים ומש"קים ובהשתתפות רמ"ד מתנדבים, רב משטרת ישראל או מי מטעמו, רע"ן מתנדבים מחוזי ומפקד היחידה הנוכחי.

7) לכל מחוז יקבע סד"כ תקני יחידות וצוותים (כמוגדר בנספח ג' בנוהל).

ב. כפיפות

1) **כפיפות מבצעית** – כפיפות מבצעית של היחידה המחוזית באירועי מב"ט לקצין אח"ם מחוזי/מרחבי או מי מטעמו, כפיפות מבצעית של היחידה בתאונות דרכים לקצין את"ן מחוזי/מרחבי או מי מטעמו.

2) **כפיפות הלכתית** – הכפיפות ההלכתית בכל הנוגע לקביעת קריטריונים לגיוס והפעלה של מתנדב ביחידה בהיבט ההלכתי תהיה לרב הראשי למשטרת ישראל או למי מטעמו.

3) **כפיפות פיקודית** – לניהול היחידה על מרחביה בכל הקשור לבניין הכוח, גיוס המתנדבים, ניהול תיקי המתנדבים ביחידה, מעקב פעילות חודשי, הפיקוח והבקרה על הפעלתה – לרע"ן מתנדבים מחוזי/ק' מתנדבים מרחבי, בתיאום עם מפקד היחידה המחוזית.

4) **מדור מתנדבים/מח' מתנדבים ומש"קים** – בנין כוח היחידות ברמה ארצית, כולל פיקוח ובקרה על ניהולם ברמה מחוזית.

5. גיוס מועמדים

א. תנאי סף

מועמד המבקש להצטרף להתנדבות ביחידה יעמוד בתנאים המפורטים להלן:

- 1) גיל 21 ומעלה.
- 2) נשוי (מועמד רווק כחריג – בהיתר מיוחד מרב מ"י).
- 3) לאחר שירות צבאי או פטור משירות כדין.
- 4) נכונות לפעול בעת אזעקה ובשעות לא שגרתיות: בעת אירוע אמת, אירוע כוננות או תרגיל.
- 5) מתגורר וזמין לפעילות במחוז ובמרחב אליו הוא מגויס.
- 6) בעל אמצעי תחבורה וטלפון נייד המאפשר קבלת הודעות.
- 7) עמד בהצלחה במבחן מקדים בהלכות כבוד המת בציון 70 לפחות.
(הערה: המבחן ייכתב ע"י רב מ"י (בשתי גרסאות: מועד א' ומועד ב'), ויועבר למועמד באחריות רב מ"י/רב המחוז. בדיקת המבחן ומתן ציון באחריות רב מ"י/רב המחוז, מועמד שלא עבר מבחן מועד א' רשאי לגשת לאחר שבוע למבחן מועד ב').
- 8) מקבל על עצמו את פקודות המשטרה ונהליה ומכיר בפסיקה הלכתית של הרב הראשי למשטרה כפסיקה סופית בכל הנוגע לסוגיות הלכתיות במסגרת הפעילות ההתנדבותית.
- 9) התחייבות לשמירה על סודיות (בחתימה על גבי טופס הצהרה, כמצורף בנוהל אג"ם מס' 220.70.01 - גיוס מתנדבים למשא"ז).
- 10) מעבר בהצלחה של תהליך התאמה רפואי לפעילות בעצימות בינונית.
- 11) מעבר בהצלחה של תהליך התאמה תעסוקתית – שאלון ובדיקת דוממים.
- 12) המועמד אינו כהן.

13) מסלול ההתנדבות פתוח לנשים וגברים כאחד.

ב. ועדת השמה (קבלת מתנדבים)

- 1) חברי הוועדה: רע"ן מתנדבים מחוזי (יו"ר הוועדה), מ' היחידה (מתנדב סק"ס) או סגנו, רב מחוז ונציג ממערך הזיהוי הפלילי במחוז.
- 2) הוועדה תתנהל על פי המתווה המפורט לוועדת השמה בנוהל אג"ם מס' 220.70.01 - גיוס מתנדבים למשא"ז, הוועדה היא גורם ממליץ לרע"ן מתנדבים לגבי מידת התאמת המועמד לתפקיד.
- 3) החלטה בדבר התאמה או אי התאמה של מועמד להתנדבות תתקבל ע"י רע"ן מתנדבים מחוז בלבד, המועמד רשאי לערער על הפסקת הליך מול רמ"ח מתנדבים ומש"קים.
- 4) מועמד שנמצא מתאים לתפקיד ביחידה, יוכל להתנדב במסגרתה ובלבד שלא קיים בעיסוקו או בתפקיד אחר שהוא ממלא ניגוד עניינים עם פעילות היחידה או שאין מניעה אחרת לקבלו, בהתאם לשיקול דעתו של יו"ר הוועדה.

6. אופן הפעלת המתנדבים

א. בשגרה

- 1) סיוע למשטרת ישראל בזיהוי חללים ובכלל זאת באיתור, טיפול ואיסוף של גופות וחלקי גופות הדרושות לצורך חקירה או זיהוי.
- 2) איסוף ממצאים הנוגעים לגופות/חלקי גופות שעלולים לשמש כראיה לביצוע עבירה.
- 3) סיוע לקצין תנועה בטיפול בזירת מוות.
- 4) סיוע לרבנות משטרת ישראל או שב"ס בטיפול בנפטרים מקרב אנשי השירות.
- 5) סיוע למשטרה כאמור לעיל יכול לטיפול בגופות וחלקי גופות בכל ההיבטים החקירתיים וההלכתיים הנדרשים, לרבות הוצאת גופה/חלקי גופה/ממצאים מקבר לצורך חקירה וכן החזרת גופה/חלקי גופה/ממצאים לקבורה לאחר סיום הטיפול.
- 6) הטיפול בחללים במסגרת זירת אירוע יבוצע בהקפדה על כבוד המת עפ"י ההלכה היהודית או עפ"י המסורת הרלוונטית לדתו של החלל.
- 7) סיוע למשטרת ישראל באירועים של חיפוש נעדרים.

ב. בחירום

- 1) מתנדבי היחידה יסייעו למשטרת ישראל במילוי משימותיה בחירום בכל הנוגע לטיפול בחללים, לרבות איסוף חללים מזירות הרס.
- 2) מתנדבי היחידה יסייעו במימוש הוראות נוהל אג"ם מס' 221.110.18 – "הסדרת הפעלת תר"ח" (תחנה לאיסוף נתוני זיהוי מאלמונים) בהתאם להוראות סעיף 2.ב.10(ד)(8) לאותו הנוהל.
- 3) מתנדבי היחידה יסייעו בכל משימה שתוטל עליהם לצורך שמירת כבודו של המת.

7. תכנית ההכשרה

ביצוע ההדרכות והאימונים למתנדבי היחידה יהיה באחריות רכוז היחידה/ק' מתנדבים מרחבי, בפיקוח של רע"ן מתנדבים ובתיאום עם ק' אח"ם מחוזי ורב המחוז. להלן ההדרכות:

- א. מתנדב היחידה יידרש לעבור בציון 70 מבחן סף בהלכות כבוד המת, אשר יקבע ע"י הרב הראשי למשטרה ויועבר ע"י רב מחוז.
- ב. **הדרכה בסיסית למתנדב מומחה** – משך 4 משכים, תבוצע באחריות רכוז היחידה, על פי תכנית הדרכה בסיסית הקיימת בנוהל אג"ם מס' 220.70.15 - 'הדרכת מתנדבי המשמר האזרחי'.
- ג. **הכשרה מקצועית ייעודית** – על פי התוכנית המפורטת ב**נספח ד'** בנוהל (באחריות ק' זיהוי מחוזי בשת"פ רכוז היחידה) על פי תיק יסוד הכשרה מס' 16226.
- ד. **הדרכה/אימון שמירת כשירות מקצועית** תתבצע למתנדבים פעילים בנושאים הלכתיים ומקצועיים, אחת לשנה, באחריות מפקד היחידה המחוזית, בשת"פ ק' זיהוי מחוזי ורב המחוז.
- ה. **ביצוע סדנאות חוסן למתנדבים** – באחריות רב משטרת ישראל, על פי תכנון שנתי ארצי.
- ו. לא יופעל מתנדב, אלא לאחר שעבר הכשרה מלאה כמפורט בנוהל זה.

8. שיטת ההפעלה

א. הזנקה לאירוע

- 1) המשל"ט המחוזי יחזיק במצודה רשימת טלפונים עדכנית של מפקד היחידה המחוזי וסגנו.
 - 2) המשל"ט המחוזי יזניק את מפקד היחידה ובהעדרו את סגנו לכל אירוע משטרי שבו נדרשת נוכחות מתנדבי אח"י (אירוע פלילי/חשד למב"ט/תאונת דרכים/אירוע רב נפגעים וכדומה).
 - 3) מפקד היחידה או סגנו יזניקו מתנדבים באישור שוטר קבע הפועל בזירה (חוקר זירה/שוטר אג"ם וכדומה) בהתאם לצורך ולאופי האירוע, תוך הקפדה על צמצום מתנדבים בזירה לצורך ההכרחי.
 - 4) לא יפעל מתנדב בזירת אירוע מבלי שהוזנק ע"י מפקד היחידה או סגנו.
 - 5) מתנדב יפעל רק בתחום המחוז שאליו הוא שייך, למעט מקרים חריגים שבהם רע"ן מתנדבים מחוזי או מפקד היחידה ינחו אותו אחרת.
 - 6) כניסה של מתנדב לזירה ופעילות שלו בתוכה תהיה בצמוד ל"חוקר זירה" ותחת הוראות והנחיות קצין הזיהוי בזירה או מפקד הזירה. באירועי תאונות דרכים, יפעלו המתנדבים בצמוד לבוחן תנועה ותחת הנחייתו של ק' את"ן בזירה.
 - 7) אפוד זיהוי
- א) מתנדבי היחידה ילבשו בזירה אפוד זיהוי ייעודי שיונפק להם על ידי המשטרה והוא ישמש את מפקד הזירה כאמצעי זיהוי למתנדב.
- ב) מתנדב היחידה יהיה רשאי להצמיד במקום המיועד לכך בקדמת האפוד, "תג זיהוי" של הארגון שבו הוא חבר, בתנאים האלה:
- (1) מדובר בעמותה מוכרת שרשומה כדין ושערכיה תואמים לערכי מ"י.
 - (2) למשטרה קיים שת"פ עם העמותה.
 - (3) העמותה אושרה על ידי יועמ"ש אג"ם ורמ"ח מתנדבים ומש"קים.
 - (4) גודל ומיקום תג הזיהוי וצילום האפוד חזית וגב עם סימון המקום להצבת סמלי היחידה, מצורף ב**נספח ה'** בנוהל.

8) מתנדב ייכנס לזירה כשתעודת מתנדב אח"י שלו מוצגת על כיס ייעודי שקוף בקדמת אפוד הזיהוי.

9) מפקדי היחידה ישולבו בתרגילים הדורשים פינוי חללים או שקיים בהם צפי לפינוי חללים (באישור רע"ן מבצעים מחוז).

10) באחריות מפקד היחידה להכיר את פרטי ק' הזיהוי, ק' חקירות וק' התנועה ברמת מרחב/מחוז כולל דרכי התקשרות, לצורך מתן סיוע אד הוק ופתרון בעיות שוטפות.

ב. הפעילות בזירה

1) מפקד היחידה ימנה מתוך המתנדבים שהוזנקו לזירה ראש צוות שיהווה איש הקשר עם מפקד הזירה או קצין זיהוי בזירה או קצין חקירות או קצין את"ן בהתאם לאופי ומהות האירוע.

2) באחריות ראש הצוות לוודא רישום כלל המתנדבים הפעילים בזירה בכניסה לזירה.

3) תדרוך, הפעלה ופיקוח על המתנדבים בזירת האירוע – באחריות מפקד האירוע או מי מטעמו.

4) המתנדבים יפעלו בזירת האסון או בכל מקום אחר שיידרש שילובם, על פי התפקידים שיועדו למתנדבי היחידה כאמור בסעיף 6 לעיל על פי הנחיות מפקד האירוע.

5) באחריות ראש הצוות הפועל בזירה לוודא שהמתנדבים פועלים בהתאם להנחיות הגורם המשטירתי המפקד באירוע וכן בהתאם לניהול סיכוני הבטיחות בזירה אם וככל וישנם כאלו.

6) באחריות ראש הצוות לוודא כי המתנדבים פועלים בהתאם להנחיות ההלכתיות הקשורות לכבוד המת בזירה.

7) במשך הטיפול בזירה ראש הצוות יהיה ער לנושא חוסן נפשי של המתנדבים המטפלים באירוע לאורך הטיפול, ובמידה ויבחין בפגיעה מנטלית אצל מי מחברי הצוות, יתריע על כך למפקד האירוע ולמפקד היחידה.

8) מתנדב היחידה יפעל באירוע על פי כללי יחב"ם מ"י, לא יתעד ולא יעביר מידע או פרטים מזירת האירוע או פרטים על הנפגעים בו לכל גורם שהוא כולל תיעוד מצולם.

9) מתנדב היחידה לא יפנה גופות או חלקי גופה ורקמות או חפצים מזירת האירוע, אלא אם הונחה ע"י מפקד האירוע או מי מטעמו.

10) מתנדב היחידה לא יודיע לאף גורם או אדם על מוות של אדם בזירה.

11) מתנדב היחידה לא יתראיין באופן יזום בכלי תקשורת, אלא באישור דובר המחוז ובידיעתו.

12) ככלל, מתנדבי היחידה לא יופעלו עם נשק משטירתי.

13) שינוע גופות מזירת האירוע למכון משפטי, **לצורכי חקירה**, יתבצע על ידי חברות אמבולנסים הפועלות בהסכם עם המשטרה בלבד.

ג. סיום אירוע

1) אירוע לא יסתיים כל עוד קיימת פעילות מתנדבים בזירת האירוע וכל עוד נמצאים בזירה ממצאים הנוגעים לגופה/חלקי גופה שעשויים לשמש כראיה לדבר עבירה או להוביל לחידוש חקירה והמשך טיפול משטירתי.

2) אם מפקד האירוע מחליט על סיום טיפול גורמי משטרה באירוע, כשבזירה נמצאים ממצאים בטיפול של מתנדבי אח"י, האירוע יסתיים רק לאחר קבלת עדכון ואישור של ראש צוות המתנדבים הפועלים בזירה או מפקד היחידה על סיום פעילותם בפני ק' תורן/ק' מתנדבים תחנה/שוטר אג"ם שיעביר דיווח בנושא למש"ט.

3) באחריות ר' הצוות/מפקד היחידה לדווח אל רכו המתנדבים על סיום האירוע ולהעביר אליו דוח סיכום פעילות (על פי דוח סיכום פעילות יחידת אח"י המצורף בנספח ו' בנוהל) לא יאוחר מ-3 ימים לאחר האירוע.

ד. רישום דיווח

- 1) דיווח פעילות המתנדבים, יבוצע על פי נוהל אג"ם מס' 220.70.12 - 'הוצאת מתנדבים לפעילות'.
- 2) בהתקבל הזנקה מהמשל"ט, ובהצטבר המידע, ידווח מפקד היחידה דיווח טלפוני הכולל את פרטי המתנדבים, שעת הזנקה וסוג האירוע, אל רכו היחידה.
- 3) באחריות המתנדבים המופעלים באירוע להתייבב לפעילות באמצעות אפליקציית נוכחות בנייד בעת הזנקתם.
- 4) למתנדבים בעלי טלפון נייד שלא ניתן באמצעותו לדווח התייבבות ("טלפון כשר" וכדומה) באחריות רכו היחידה, לבצע רישום של פעילות המתנדבים ביומן ההפעלה כולל בדיעבד (יסמן במקום חתימת המתנדב, סימן כוכבית ובשולי היומן ירשום הערה "יצא לפעילות באישור טלפוני"), בנוסף יתעד את הפעילות גם במערכת שירת הסירנה בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-3 ימים ממועד האירוע.
- 5) באחריות רכו היחידה, הזנת דוח סיכום הפעילות במערכת "שירת הסירנה".
- 6) באחריות המתנדבים דיווח סיום פעילות באפליקציית נוכחות בנייד.
- 7) היחידה מוגדרת כיחידה המופעלת בהזעקה, ולכן פעילותם לא תימדד מבחינת אחוזי הפעלה.
- 8) גיוס, רישום המתנדבים, ניהול תיקי המתנדבים ביחידה, פיקוח ובקרה, ייעשו על פי נוהלי אג"ם ובאחריות רע"ן מתנדבים מחוזי. הרב המשטרתי המחוזי יסייע ככל שיוכל ויידרש בנושא גיוס, הנחיה, הדרכה, הפעלה ובקרה.

9. ציוד ומנהלה

א. ציודו האישי של מתנדב ביחידה יכלול, בין היתר, את כל אלה:

- 1) אפוד זיהוי זוהר עם הכיתוב משטרת ישראל/אג"ם/אח"י;
- 2) כפפות חד פעמיות;
- 3) סרבל וערדלים חד פעמיים;
- 4) שקיות גופה;
- 5) שקיות לאיסוף ממצאים;
- 6) אזיקונים;
- 7) פנס;
- 8) מדבקות;
- 9) מסכות פילטר/מסכות חד"פ/נשמיית לטיפול בגופות בריקבון;
- 10) שפכטלים;
- 11) סכין יפני;
- 12) מעילי גשם;
- 13) תיק ציוד;
- 14) חומרי ספיגה;
- 15) שונות – ע"פ צרכים משתנים.

- ב. תקציב שנתי לרכש ציוד בלאי, שימור ציוד וסדנאות חוסן יתקבל אחת לשנה מתקציב אג"ם/ אח"ם/סמפכ"ל – רבנות משטרת-ישראל.
- ג. באחריות רע"ן מתנדבים מחוזי (באמצעות רכז היחידה), ניפוק והחתמת הציוד ופיקוח על השימוש בו כנדרש.

10. הרמה המבצעית/מקצועית המחויבת לנוהל

- א. רע"ן מתנדבים – בנין כוח, פיקוח ובקרה.
- ב. רב מ"י/מחוזי – מנחה הלכתי ומקצועי.
- ג. ק' אח"ם מחוזי/ק' זיהוי מחוזי – מנחה מקצועי בזירות עבירה.
- ד. ק' את"ן מחוזי/קצין בוחנים מחוזי – מנחה מקצועי בזירות תאונות דרכים.
- ה. רכז היחידה – ניהול כ"א ושגרת מטה.
- ו. מחלקת מתנדבים ומש"קים – אפיון ציוד, רכש ציוד, סדנאות, טיפוח המתנדב, בקורות ותרגולים.

נספחים

- א. נספח א' – הנחיות רבנות מ"י לנוהל הפעלת מתנדבי אח"י.
- ב. נספח ב' – עץ מבנה יחידות משא"ז אח"י ודרגות לבעלי תפקידים.
- ג. נספח ג' – סד"כ תקני יחידות וצוותים.
- ד. נספח ד' – תכנית הכשרה מקצועית.
- ה. נספח ה' – צילום האפוד חזית וגב עם סימון המקום להצבת סמלי היחידה (חסויי לציבור זאת על פי סעיפים 9(א)(1) ו-9(ב)(1) לחוק חופש המידע.
- ו. נספח ו' – דוח סיכום פעילות יחידת אח"י.

נספח א'

מטא"ר/אגף משאבי אנוש

הרבנות הראשית

טלפון:

פקס:

סימוכין:

הנחיות רבנות מ"י לנוהל הפעלת מתנדבי אח"י

פתיחה

בבואנו להתעסק בנוהל הנוגע בטיפול בנפטרים עלינו לגשת לכך בכובד ראש וביראת כבוד. ערך כבוד האדם גם לאחר פטירתו מן העולם הוא ערך נעלה במסורת היהודית. חכמים השוו אדם שנפטר לספר תורה, וגזרו מכך מספר הנהגות ודגשים מיוחדים לטיפול בנפטר. משטרת ישראל לעיתים קרובות עוסקת בזירות בהן נזקקים לטיפול בנפטרים במצבים שונים. כארגון ממלכתי, חובה עלינו לנהל את הצדדים הקשורים בכבוד המת בהתאם למסורת ישראל ועל פי הנחיות הרבנות הראשית לישראל.

נספח רבנות המשטרה לנוהל אח"י, נכתב לאחר התייעצות עם גורמים מוסמכים בנושא כבוד המת מטעם הרבנות הראשית לישראל, ובראשם הרב יעקב רוז'ה חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל וראש הוועדה לכבוד המת ברבנות הראשית לישראל.

הכשרה ייעודית למתנדבי היחידה תתבצע עפ"י תכנית הכשרה מפורטת מטעם רבנות משטרת ישראל.

יהי רצון ויקוימו בנו דברי הנביא ישעיה (כה) "בילע המוות לנצח, ומחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פנים".

מצ"ב תקציר הנחיות הלכתיות לטיפול בנפטר הנמצא בזירה:

1. כבוד המת

- א. יש לשמור על כבודו של הנפטר, ולכן דיבור שאינו בעניינו של הנפטר אסור.
- ב. חל איסור על המטפלים לספר מה שראו בזירה.
- ג. חל איסור לצלם את הנפטר אלא לצרכי זיהוי וזאת בתיאום ואישור של הקצין האחראי בזירה.
- ד. אין לקיים מצוות בסביבתו של הנפטר ויש לכסות את הציציות משום כבודו של מת.
- ה. אין לנהוג בקלות ראש בזמן הטיפול בנפטר, ואין לאכול/לשתות/לעשן בסביבת הנפטר.
- ו. יש לשמור על הגופה או על חלקים ממנה, מרגע ההגעה לזירה ועד העברתה להמשך טיפול/קבורה.
- ז. באירוע רב נפגעים או בזירה בה יש צורך לטפל ביותר מנפטר אחד, יש למנות אחראי שתפקידו לשמור על הנפטרים והוא אינו עסוק בתפקיד אחר.

2. טיפול ואיסוף ממצאים

- א. במהלך הטיפול בנפטר יש לכסות את פניו משום כבודו, ורק במקום צורך ניתן לגלותם.
- ב. יש לאסוף כל חלק וחלק מן הנפטר, כולל ספיגת הדם וכל נוזל אחר. וכן יש לאסוף כל ממצא השייך או קשור לנפטר.
- ג. אין להפריד את הממצאים השייכים לנפטר מהגופה (כולל בגדים, חבל תליה וכדוי') ולהשתדל בחיבור כלל הממצאים לגופת הנפטר ובמידת הצורך גם לסמנם.

3. הכנת הנפטר לפינוי

- א. במידת האפשר יש להכין את הנפטר לפינוי עפ"י כללי ההלכה ביישור אברים וסגירת הפה.
- ב. **אריזת הנפטר** – יש לארוז ולסמן כנדרש על פי כללי ההלכה ככל שהדבר מתאפשר.

4. הובלה ונשיאת המיטה

- א. **הובלה** – יש להוביל את הנפטר כאשר רגליו מופנות קדימה עם כיוון ההליכה.
- ב. **נשיאת המיטה** – יש לשאת את המיטה על ידי יהודים. יש לאפשר נשיאת המיטה על ידי אינם יהודים רק במקרים מיוחדים ובכפוף להיתר הלכתי מרב מוסמך.
- ג. **פטור ממצוות** – "העוסק במצווה פטור מן המצווה" לכן, העוסק בטיפול בנפטר פטור מקיום מצוות. אין להחמיר על עצמו ולקיים מצוות (לפרט) תפילת תשלומים – ישאל פוסק.
- ד. **נטילת ידיים** – בסיום הטיפול בנפטר יש ליטול את הידיים.
- ה. **סודיות** – על כל המטפלים בנפטר חלה חובת סודיות משום כבודו של המת. לכן אין להוציא הודעות/תמונות וכד' מזירה בה מטפלים במת ללא אישור מגורם מוסמך בזירה.
- ו. **שבת** – אין פינוי זירה בשבת אלא אם יש חשש לפיקוח נפש של הסובבים, או במקום חשש לפגיעה נפשית ובהתאם לפסיקת הרב הראשי למשטרה.
- ז. **אר"ן** – באירועי אר"ן בשבת היחס ההלכתי לפינוי הגופות הוא אחר, ויש לפנות את הגופה על ידי כיכר או תינוק. ובכל מקרה בפנוי גופות באירועים מעין אלה יש להיוועץ ברב הראשי למשטרה.

נספח ב'

עץ מבנה יחידת משא"ז אח"י ודרגות לבעלי תפקידים

נספח ג'

סד"כ ותקני יחידות וצוותים ע"פ מחוזות

מחוז	תקן יחידה	תקן לצוותים	הערות
צפון/חוף	150	(15 צוותים)	חוף : אשר, מנשה, כרמל צפון : כינרת, גליל, עמקים
מרכז	300	(21 צוותים)	צוותים : שפלה, שרון, נתב"ג
ת"א	200	(12 צוותים)	איילון, יפתח, דן, ירקון
דרום	170	(14 צוותים)	לכיש, נגב, אילת
ירושלים	130	(8 צוותים)	דוד, קדם, ציון
ש"י	150	(7 צוותים)	צפונית- בנימין, שומרון, דרומית - הר חברון, חברון. מערב השומרון, תמ"א
סה"כ	1,100	(77 צוותים)	

נספח ד'

הכשרה מקצועית - פירוט נושאי הדרכה ומשכים

גורם מדריך	משך הדרכה	נושא ההדרכה	
ק' חבלה מרחבי	2	הרצאת חבלן – הטיפול בחפץ חשוד	א
באחריות מ' מגמת מז"פ מכללה באחריות רמ"ד זיהוי חללים מז"פ	5	<u>מז"פ</u> : 1. שמירת זירה פח"ע/פלילי 2. זיהוי מדעי וזירת אסון	ב
אח"ם מרחבי	2	דיני ראיות	ג
אג"ם מרחבי	2	איתור	ד
רב מחוזי	5	איסוף חללים על פי ההלכה	ה
ק' את"ן מרחבי	5	תנועה- תאונות דרכים	ו
ק' בטיחות מחוזי	1	בטיחות	ז
ק' מע"ן מחוזי	1	חוסן ועזרה נפשית	ח
דובר מחוזי/מרחבי	1	זירה רוויה תקשורת	ט
בשטח	4	תירגול	י
	28	סה"כ שעות לימוד	

נספח ה' (חסוי על פי סעיפים 9(א)(1) ו-9(ב)(1) לחוק חופש המידע)

נספח ו'

דוח סיכום פעילות יחידת אח"י

מאת:

מספר אישי	שם משפחה	שם פרטי	יחידה	מחוז/מרחב

מספר אירוע מוקד	פרטי המקרה

פרטי ההודעה והאירוע

תאריך	שעה	במקום	גורם משטרתי מזמן

הפעולות שבוצעו

פרטי ראש הצוות: _____

פרטי המתנדבים המטפלים באירוע:

מספר אישי	שם משפחה	שם פרטי
1		
2		
3		
4		
5		
6		

הציוד שהשתמשו בו באירוע:

שם הפריט	כמות לשימוש באירוע
1	
2	
3	
4	
5	
6	

תובנות, לקחים ואירועים ראויים לציון:

חתימת עורך הדוח: _____

שעת סיום: _____